

॥ ४ ॥ ५ ॥ अपर्याप्तमपरिमेयं ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ अभिभवत्यभिभूः क्विप् ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥
 प्राहेदंवचनंकालेहर्षयस्तनयस्तव ॥ नानाशस्त्रप्रहरणाः सर्वेयुद्धविशारदाः ॥ ४ ॥ एकैकशः समर्थाहियूयं सर्वमहारथाः ॥ पांडुपुत्रानुरणे हंतुं ससैन्यान् किमुसंह
 ताः ॥ ५ ॥ अपर्याप्तं तदस्माकं बलं भीष्माभिरक्षितं ॥ पर्याप्तमिदमेतेषां बलं भीष्माभिरक्षितं ॥ ६ ॥ संस्थानाः शूरसेनाश्च वेत्रिकाः कुकुरास्तथा ॥ आरोचकास्त्रि
 गताश्च मद्रकायवनास्तथा ॥ ७ ॥ शत्रुं जयेन सहितास्तथा दुःशासनेन च ॥ विकर्णेन च वीरेण तथानंदोपनंदकैः ॥ ८ ॥ चित्रसेनेन सहिताः सहिताः पारिभद्रकैः ॥
 भीष्ममेवाभिरक्षंतु सहसैन्यपुरस्कृताः ॥ ९ ॥ ततो भीष्मश्च द्रोणश्च तव पुत्राश्च मारिष ॥ अव्यूहंत महाव्यूहं पांडूनां प्रतिवाधकं ॥ १० ॥ भीष्मः सैन्येन महता समं तात्प
 रिवारितः ॥ ययौ प्रकर्षन्महतीं वाहिनीं सुरराडिवा ॥ ११ ॥ तमन्वयान्महेष्वासो भारद्वाजः प्रतापवान् ॥ कुंतलैश्च दशार्णैश्च मागधैश्च विशांपते ॥ १२ ॥ विदर्भैर्मैकलै
 श्चैव कर्णप्रावरणैरपि ॥ सहिताः सर्वसैन्येन भीष्ममाहवशो भिनं ॥ १३ ॥ गांधाराः सिंधुसौवीराः शिबयोथवसातयः ॥ शकुनिश्च स्वसैन्येन भारद्वाजमपालयत् ॥
 १४ ॥ ततो दुर्योधनो राजा सहितः सर्वसोदरैः ॥ अश्वातकैर्विकर्णैश्च तथा चांबष्ठकोसलैः ॥ १५ ॥ द्रुपदश्च शकैश्चैव तथा क्षुद्रकमालवैः ॥ अभ्यरक्षतसंहृष्टः सौबले
 यस्य वाहिनी ॥ १६ ॥ भूरिश्रवाः शलः शल्यो भगदत्तश्च मारिष ॥ विद्वानुविदावावंत्यौ वामं पार्श्वमपालयन् ॥ १७ ॥ सौमदत्तिः सुशर्मा च कांबोजश्च सुदक्षिणः ॥
 श्रुतायुश्चाच्युतायुश्च दक्षिणं पक्षमास्थिताः ॥ १८ ॥ अश्वत्थामा कृपश्चैव कृतवर्मा च सात्वतः ॥ महत्यासेनया सार्धं सेनापृष्ठे व्यवस्थिताः ॥ १९ ॥ पृष्ठगोपास्तु
 तस्यासन्नानादेश्याजनेश्वराः ॥ केतुमान्वसुदानश्च पुत्रः काश्यपश्च अभिभूः ॥ २० ॥ ततस्ते तावकाः सर्वे हृष्टायुद्धाय भारत ॥ दध्मुः शंखान्मुदायुक्ताः सिंहना
 दांस्तथोन्नदन् ॥ २१ ॥ तेषां श्रुत्वा तु हृष्टानां वृद्धः कुरुपितामहः ॥ सिंहनादं विनयोच्चैः शंखं दध्मौ प्रतापवान् ॥ २२ ॥ ततः शंखाश्च भेर्यश्च पेश्यश्च विविधाः परैः ॥
 आनकाश्चाभ्यहन्यंत सशब्दस्तुमुलो भवत् ॥ २३ ॥ ततः श्वेतैर्हयैर्युक्ते महति स्यंदने स्थितौ ॥ प्रदध्मतुः शंखवरौ हेमरत्नपरिष्कृतौ ॥ २४ ॥ पांचजन्यं हृषीकेशो
 देवदत्तं धनंजयः ॥ पौंड्रं दध्मौ महाशंखं भीमकर्मा वृकोदरः ॥ २५ ॥ अनंतविजयं राजा कुंतीपुत्रो युधिष्ठिरः ॥ नकुलः सहदेवश्च सुघोषमणिपुष्पकौ ॥ २६ ॥ का
 शिराजश्च शैब्यश्च शिखंडी च महारथः ॥ धृष्टद्युम्नो विराटश्च सात्यकिश्च महारथः ॥ २७ ॥ पांचाल्याश्च महेष्वासद्रौपद्याः पंचचात्मजाः ॥ सर्वे दध्मुर्महाशंखान्
 सिंहनादांश्च नेदिरे ॥ २८ ॥ सघोषः सुमहांस्तत्र वीरैस्तैः समुदीरितः ॥ नभश्च पृथिवीं चैव तुमुलो व्यनुनादयत् ॥ २९ ॥